

פרשת וירא
תשפ"ד
לפ"ק
גליון תכ"ה
שנה י'

דברי תורה והסידרת

י"ד'ל ע"י מנחם אהל אברהם
להוצאת ספרי מורינו הרב הנאון ר' אברהם בן ציון ביישר שליט"א
רב דשכונת ריב"ל ב"ש

קול השיעורים
ממורינו הרב שליט"א
073-371-8218

הדרכות

שנשמעו ממורינו הרב שליט"א

עמידה בנסיון

ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה וגו'. ותרגום ירושלמי פירש אתה הוא דחמי ולא מתחמי עיין שם. דבריו צריכין ביאור.

בשעת הנסיון מסתלק הבהירות

ועי' בספה"ק **עבודת ישראל**, שכתב וז"ל: ונראה לי דהנה בשעת הנסיון כשמנסה הקדוש ברוך הוא את האדם בדבר מסתמא בזה הרגע כביכול מסתיר קדושתו וממעט השגת האדם אשר היה לו מקדם כי לולי האדם יהיה ברור וצלול בשעת הנסיון כמקדם לא היה הנסיון נחשב לכלום, ובודאי אין תימה מי שיודע שעומד לפני מלך גדול ונורא שלא ימרוד בו והוא רואהו. אמנם ענין הנסיון שמסתלק בהירות האדם והרי הוא בא לידי נסיון וכובש יצרו באמונתו ומתחזק לשוב לבוראו אז הוא נקרא עומד בנסיון. ולפי זה מסתמא כאשר האלקים נסה את אברהם בדבר העקידה אחר שאמר לו קח נא את בנך מסתמא נסתלק ממנו בהירותו ודביקותו לנסות אותו אם יעמוד בצדקתו כנ"ל.

הקב"ה מסתכל עליו בשעת הנסיון

ואפשר שזה כוונת הפסוק וירא את המקום מרחוק, כי הקדוש ברוך הוא נקרא "מקום" שהוא מקומו של עולם, נראה לו כאילו הוא מרחוק, ולא יכול אברהם אבינו ע"ה להשיג דרך דביקותו כמו בשאר פעמים. ולכן אמר אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ודרשו חז"ל (יבמות סב א) עם הדומה לחמור. ואני והנער נלכה, דהיינו שאברהם אבינו ע"ה היה מתמיה בעצמו מדוע סר מעליו הקדוש ברוך הוא ונדמה לו שאפשר שבשביל שני נעריו עם הדומה לחמור נסתלקה ממנו שכינה כמו בזמן שהיה לוט עמו כפירוש רש"י (בפרשת לך לך), ובמדרש (תנחומא ויצא ט), ולכן אמר להם שבו לכם פה. וילכו שניהם יחדיו בתמימות לעשות רצון קונם באהבה ובחיבה באמונתם עד שנשלם הנסיון שאמר לו אל תשלח ידך כי עתה ידעתי וגו', והראה לו תמורתו איל להעלות לעולה, אז שב אברהם אבינו ע"ה אל מדריגתו הראשונה להבהירות והדביקות, והיה מבין על ידי זה כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ואם יסתר איש במסתרים אין נסתר מנגד עיניו. אמנם אל האדם נדמה כאילו חלילה אין הקדוש ברוך הוא רואהו כי צריך להיות כן בשעת הנסיון כנ"ל. וזה שקרא המקום ה' יראה ופירש התרגום דאת חמי ולא מיתחמי, דהיינו שנודע לו עתה שהקב"ה רואה את האדם תמיד גם כשהאדם אינו מרגיש הבהירות כנ"ל.

בשעת הנסיון נבחן אם הוא צדיק אמת

דברים כיוצא באלו כתובים ג"כ בספר הקדוש **תשואות חן**, מהרה"ק ר' גדליה מליניץ (לקוטים לפרשת ויחי) משמו של ה**בעש"ט** זיע"א, וזה לשונו: שבעת הנסיון לאדם הוא בבחינת הסתלקות הדעת, וביאר בזה: "והאלקים נסה את אברהם", ש"אלקים", מידת הדין, הוא מוחין דקטנות כידוע, ואו נסה את אברהם, כשהיה בבחינת הקטנות. וכפי שמבאר האדמו"ר מאזורוב בספרו **באר משה** (עמוד תמ"ב), משום שכאשר האדם הינו בבהירות דעתו וכל מדרגותיו, אין שום ספק שיעמוד בהצלחה בכל הנסיונות, כולל הקשים ביותר. רק בהסתלקות הדעת וההשגות הגבוהות, כשהאדם הינו כנעזב לנפשו, מקבלים הנסיונות את מלוא משמעותם. וכפי שמבאר בעל ה**תשואות חן** (שם): נסיון הצדיקים בעת שהוא בקטנות, כשאוחז דרכו נצרף ונבחן לצדיק באמת, כי כשהוא בבחינת הגדלות, יש פתחון פה לשטן לומר: "הלא אתה סכת בעדו".

האופן איך להינצל בשעת נסיון

וכתב ה**שפת אמת** (מבערוזאן) על זה שנאמר בחז"ל שיוסף ראה בעת הנסיון דמות דיוקנו של אביו, וז"ל: והנראה בזה דנודע בשם הבעש"ט שבשעת נסיון לוקחים מהאדם המדריגות אך במה יש להאדם כח להתגבר לעמוד בהנסיון הוא מהרושם של עבודתו שבתחלה, כי מי שבאמת עיקר רצונו לעשות רצון אביו שבשמים והולך כל היום בהשתוקקות ונפשו חתה לד' הוא קונה קנין בנפשו שלא לעשות רק מה שהוא רצון הבורא יתברך, כי ההרגל נעשה טבע שני כנודע, לכן אף שלוקחים ממנו המדריגות ומסתלק ממנו הדעת בשעת הנסיון, כי זה פשיטא שאז בעת התגברות הדעת בהאדם אין צריך כלל לנסותו ובמה נחשב הוא לנסיון, הכי יעלה על הדעת לעשות נגד רצונו יתברך ולהמרות פי מלך הגדול צופה כל הנסתרות, אך כשנסתלק הדעת והוא כאיש פשוט אז מנסין אותו, ואז באמת אין לאדם דעת שלימה להאמין אמונת אומן שמלא כל הארץ כבודו ולית פנוי מיניה, אלא הולך חשיכים ולא נוגה לו, ועם כל זה אדם השלם שכבר יגע נפשו וחפר ומצא באר מים חיים להיות דבוק באור פני מלך חיים, להאמין דהוא עיקרא ושרשא דכל עלמין, ולית אתר פנוי מיניה, ולבו הוא משכן להשראת קדושתו יתברך, אז אף בעת שנסתלק הדעת השלם הנ"ל עם כל זה הוא הולך בגעגועים ובחולשת הלב מאין הפוגות ומצטער על בחינת חשך שלו כעת, ואומר בלבו מה זה היום מיומיים, הלא אני זוכר כעת איך שאתמול הייתי מקושר בדעת שלימה בו יתברך וטעמתי מעין עולם הבא אשר כמעט עין בעין ראיתי בעין שכלי בגדולתו ורוממותו יתברך, ומה אירע לי כעת שאין בינה ואין גבורה ולא שיח ולא שיג לי.

ירידה לצורך עליה

ועל ידי כל געגועין הנ"ל הוא מטפס ועולה, עד שחוזר אליו הארת הדעת השלם, ולא עוד כבתחלה אלא ביתר שאת, ועל כל פנים אף קודם חזרת הדעת אליו הוא עומד בהנסיון כי אומר אף שכעת אין אני מכיר כל כך רוממות הבורא יתברך, וגם גודל פחיתות וגנות העבירה, מכל מקום יודע אני בבירור שאתמול השגתי, וראיתי באספקלריא המאירה, גודל אלקותו יתברך, וגודל גנות ופחיתות העבירות, ונאמן עלי אב"א פירוש לשון רצון מלשון לא אבה ד', דהיינו הרצון והדעת שהיו לי אתמול שהשגתי האיך צריכין להתרחק מעבירה, ועל ידי זה הוא פורש גם עתה מעבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים באהבה וחוזר אליו הדעת כנ"ל.

יעזור הקב"ה שנוכה לעבדו בבהירות הדעת, ולא יביאנו לא לידי נסיון, ואם כבר הביא שיהיה לכה"פ לא לידי בזיון, ונוכה להתחזק מימים הבהירים לזמנים הפחות בהירים, עדי נוכה לעבדו ה' בעבודה שלימה ותהי לרצון תמיד "עבודת" ישראל ותחזנה עינינו בשוכך לציון מתוך רחמים וחסדים נגלים בב"א.

פניני הפרשה

וירא אליו ה' באלני ממרא (יה, א), בשם הרב ר' משה מפשעוורסק פירוש שכל כך היה אברהם אבינו ע"ה שפל בעיני עצמו עד שחשב בלבו שהוא אינו ראוי להשראת השכינה רק ממרא הוא הצדיק העובד השי"ת ואצלו הוא השראת שכינתו יתברך, אבל הוא עדיין לא הגיע למדרגה זו, וזהו וירא אליו, ר"ל שכך היה נראה לו בלבו ומחשבתו תמיד, ה' באלוני ממרא, שה' הוא באלני ממרא, היינו שהשראת שכינתו יתברך אינו רק אצל ממרא מפני שהוא צדיק ועובד השי" באמת, אבל הוא עדיין מבחוץ שלא נכנס להקדושה, וזהו והוא יושב פתח האהל, שחושב במחשבתו שהוא עדיין בפתח אהל של הקדושה וכן הוא דרך הצדיקים הגם שעובדים את ה' כל ימיהם עם כל זה נדמה להם בלבים ומחשבתם באמת שעדיין לא התחילו כלום לעבוד את השי" והם עדיין מחוץ לאוהל הקדושה רק עומדים בפתח האוהל ודברי פי חכם חן.

והוא יושב בפתח האהל. על פי שהובא, שסיפרו אנשי אמת שהי' אצל הגאון הקדוש מסאקמער הגאון ר' יהודא גרינוואלד זצ"ל, זמן לא הרבה קודם הסתלקותו ואז לא הי' בכוחו ללמוד ולהתפלל כדרכי בקודש, וישב על פתח ביתו בתמוז מעוטף בבגדי כבוד, ובקשו

להסיר מעליו הכובע, והשיב וז"ל, לערנע אין דאווענען קענן איך ניכט דאס איינע קענן איך נאך זיטצען מיס מורא אונד דרך ארץ פאר השי"ת זאלל איך דאס אויך ניכט טהון, ובלשה"ק ללמוד ולהתפלל אין בכחי ולא נשאר לי רק לישב במורא ובדרך ארץ לפני השי"ת וכי גם זאת לא אעשה, והנה אמרו חכז"ל שהוציאו הקב"ה אז החמה מנרתיקה לפי שהי' אברהם חולה מן המילה שלא להטריחו באורחים ולכך מרוב חום וחולשתו ישב בפתח האהל כדי לסבול חום לכבוד הבורא ב"ה לישב באימה לפניו ולכך כחם היום ישב בפתח האהל, וכיון שראה שלשה אנשים הבין שנתמעט החום התחזק וירץ לקראתם לקיים מצות הכנסה אורחים בפועל.

והוא יושב פתח האהל. או יאמר אשרי תבחר כו' (תהלים סה, ה), דהנה יש ג' גווני צדיקים יש צדיק אשר נפשו חושק ומתלהב לעבוד השם יתברך ברוך הוא אלא שאין יכול להעלות עצמו ולהתחזק בעבודתו יתברך מחמת איזה מניעה שבו. ויש צדיק שהוא עובד השם יתברך בתורה ובתפילה, רק שהוא יודע מזה שהוא עובד השם ומחזיק עצמו לעובד השם, ויש צדיק שעובד באמת להשם יתברך ובכל עבודתו שעובד מחזיק עצמו שאינו עובד כלל שאינו אלא כמתחיל בעבודתו יתעלה, וזהו וירא כנ"ל והוא יושב פתח האהל כנ"ל שהיה נדמה בעיניו שאינו אלא על פתח האוהל הקדושה, כחום היום, פירוש גם כן כנ"ל שהיה מוחלט אצלו בתום לבבו שאינו אלא כמתחיל, וזהו אשרי תבחר ותקרב, רצה לומר שאתה השם בוחר בו ומקרבו ואף על פי כן בעיני עצמו אינו חשוב ודומה לו שאינו אלא שוכן חצריך, היינו בחצר שלפני הבית שלא נכנס כלל אל הקדושה כן חושב הצדיק האמתי תמיד וקל להבין.

וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו (יה, ב) הרב הקדוש ר' ליב שרה"ס הגיע ללבוב לבית גביר שהיה רגיל להתארח אצלו מידי בואו לעיר, ביקש רבינו מאחד המשרתים לפנות לו חדר לימים אחדים, המשרת שלא הכירו העביר את בקשתו לבעה"ב, בעה"ב סירב והורה למשרת לומר לאורח שילך לאחת האכסניות בלבוב, תוך שעה קלה פשטה השמועה שהרב הקדוש ר' ליב שרה"ס נמצא בעיר, הבין בעה"ב שהוא הוא אותו אורח שביקש לפנות לו חדר, והלך אליו לפייסו ולבקשו שיסכים להתאכסן בביתו כהרגלו, רבינו לא נתפייס לדבריו, ואמר לו, רבותינו הקדושים שבחו את אברהם אבינו שהצטיין בהכנסת אורחים, לכאורה קשה, הרי מצינו שגם לוט הכניס אורחים כמו אברהם, ומצינו בלוט "ויפצר במ' מאד וגו' ויעש להם משתה" מה שלא מצינו אצל אברהם, אמנם, אצל לוט נאמר "ויבואו שני המלאכים סדומה", והוא רץ מיד לקראתם, כי להכניס מלאכים הביתה כל אחד מוכן, אבל לאברהם הגיעו שלשה אנשים, וחז"ל אמרו אחד בדמות סדקי אחד בדמות נווטי ואחד בדמות ערבי,

אעפ"כ וירץ לקראתם, זה הסימן שהוא מכניס אורחים כראוי, גומל חסד עם בני אדם, ולא עם מלאכים, שאינם צריכים לגמילות חסדים.

גבורת ארי

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם (יה, ד). מביא רש"י מחז"ל כסבור שהם ערביים שמשתחוים לאבק רגליהם, לכאורה תמוה האם באמת יש בעולם טיפשים כאלו שישתחוו לאבק שברגליהם אלא כוונת חז"ל היא, ערבי הוא כינוי לסוחר, דרך הסוחרים לדמות כי כוחם וחריצותם ורוב השתדלותם אחר הממון, יום ולילה לא יעפו ולא ייגעו לעבור על פני ימים ונהרות, ולרוץ ברגליהם למרחקים, הוא הנותן להם כח לעשות חיל, זו הכוונה עבודה זרה, שמשתחוים לאבק רגליהם, מאמינים שהאבק שהעלו ברגליהם עשה להם את החיל הזה, אולם איש ישראל צריך להאמין שלא בכח השתדלותו יעשיר, אלא הכל בהשגחה פרטית, זה מה שחשב אברהם אבינו שהם ערבים סוחרים שתולים באבק רגליהם, שמרוצתם נותנת להם את העושר, לכך אמר להם רחצו רגליכם, הסירו הדמיונות הכוזבות מעצמכם, והשענו תחת העץ דעו שאין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים שהוא הנותן לנו כח לעשות חיל.

(תחת העץ תחת האילן אילנא דחיי בצילא דמהימנותא).

דברי יחזקאל

הגאון החסיד רבי **אלעזר מביאליסטוק** זצ"ל אחרי פטירת רבו אדמו"ר הקדוש הזקן רבי מנחם מענדיל **מקאצק** זי"ע, לא ידע אנה לפנות אם להשאר אצל בנו הרה"ק רבי דוד זצ"ל או לנסוע אל רבי אחר מכיון שהרה"ק רבי דוד לא ניהל עדה ולא אמר תורה כך סובב בקאצק ימים אחדים אחוז, באחד הימים נפל בדעתו להכנס אל הרבנית מקאצק ע"ה אולי יוודע ממנה דבר מה אנה יפנה ברם רגליו הוליכוהו אל חדר הרה"ק רבי דוד זצ"ל כשראה אותו פתח הרה"ק רבי דוד זצ"ל ואמר רש"י ז"ל אומר על הפסוק כתיב איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל ופירש"י צנועה היא וקשה למאי נפקא מינה אלא דע אמר הרבי מקאצק לרבי אלעזר כי בשעת בריאת העולם קטרגו המלאכים ואמרו מה אנוש כי תזכרנו אמר להם הקב"ה חכו מעט ותראו שיבוא אדם אחד ושמו אברהם ובעבורו היתה כדאית כל הבריאה כאשר בא אברהם אבינו ע"ה ונשתלם, הלכו המלאכים לראותו ולא מצאו בו כפי שדימו כי ראוהו מתעסק בשוורים אמרו אם כן נלך ונשאל לאשתו אולי ממנה נדע מה טיבו ועל כך השיב להם אאע"ה הנה באהל, צנועה היא ומצניעה עצמה ולא תדעו כלום, כאשר שמע הרה"ק רבי אלעזר תורה זו והבחין שתפס הרה"ק מהר"ד זצ"ל מחשבתו אמר אם כן אתם רבי ונשאר בקאצק.

בישישים חכמה

וישכם אברהם בבוקר. כתבו התוס' בפסחים (ד, א) שהפסוק דידן המדבר כשהלך להתפלל על סדום ודאי הלך ביחידות, אמר על זה הרה"ק **מסאטמר** זצ"ל, מדוע דקדק להתפלל דוקא ביחידות, וביאר שאברהם אבינו הלך ללמד זכות על אנשי סדום, וללמד זכות על רשעים

מותר רק בינו לבין הקב"ה, כשאף אחד לא ישמע, שמא ח"ו ידמה שאכן מותר להתנהג הרשעים.

ואנכי לא אוכל להמלט ההרה וכו'. להבין ענין ההתכחות של לוט עם המלאך שהמלאך אמר ההרה המלט ופירש"י אצל אברהם ברח, ולוט השיב ואנכי לא אוכל להמלט ההרה, ופירש"י אצל אנשי סדום הייתי נראה צדיק עי"ש, ביאור הענין בדרך צחות י"ל כך, דהנה מקודם הי' לוט מתלמידי אברהם אבינו ודבוק אליו, כמו"ש וילך אתו לוט וכו' ויעל אברם ולוט עמו וכו' עד שבא לכמה מדרגות, כמרומו בפסוק וגם ללוט ההולך את אברם הי' וכו' וכל זה הי' מכחו של רבו אברהם אע"ה כפירש"י שם מי גרם שהיתה לו זאת הליכתו עם אברם עי"ש, ואחר שראה בעצמו שכבר הגיע לאיזה מדרגות נכנס בו רוח שטות לחשוב בעצמו שהוא ג"כ רבי והתחיל להרהר אחר רבו אברהם אע"ה עד שנעשה חולק על רבו ועשה מריבה עמו כמו"ש ויהי ריב וכו', עד שהופרד ממנו לגמרי כמו"ש ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו והלך לסדום ונעשה שם רבי בסדום כמרומו בפסוק ולוט יושב בשער סדום, ופירש"י, מינוהו שופט עליהם היינו רבי ואמר בלבו אברהם צדיק במקומו ואני צדיק במקומי כפירש"י שאמר, הקב"ה רואה מעשי והייתי נראה צדיק וכדאי להנצל, ובפרט אחר שנענשו אנשי סדום כשנסבו על ביתו והכו בסנורים תלה זאת בעצמו וצדקתו והתנשא עוד בעצמו שהוא בעל מופת גדול להעניש את בני אדם, כי עשה מופת גדול כזה שהכו בסנורים מקטן ועד גדול ומחמת שטותו וגאותו כאמור וכדאיאתא בילקוט ראובני גש הלאה ג"ש ר"ת גאה שוכיה עי"ש, מחמת זה לא יכול עוד להכניע את עצמו ליסע אל אברהם אבינו, והמלאכי רחמים בקשו אותו המלט על נפשך ההרה המלט אצל אברהם ברח וטוב לך, ויאמר לוט ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פי' לא אוכל עוד להכניע את עצמי ליסע אל אברהם להיות כפוף אליו כי גם אני רבי במקומי כנ"ל, ואם סדום יהפך הנה נא העיר הזאת קרובה ואהי' רבי בצוער ומה עלתה לו שנעשה שיכור ובא למה שבא ר"ל ואלמלי הי' חוזר ומכניע א"ע לפני אברהם אבינו והי' נוסע אליו לא הי' בא לכל זה כמובן וכל זה נצמח יען שהתחיל להיות מהרהר אחר רבו כנ"ל ודו"ק והבן.

הענין של מסירות נפש בעקידת יצחק, זה לא מה שאברהם אבינו שמע לקול השי"ת כי מי לא יעשה זאת כאשר הקב"ה בכבודו ובעצמו מצווהו הרי כתיב ובכל נפשך ובכל מאורך, רק הענין הוא דאם היה ענין המסירות נפש של אברהם אבינו ע"ה על עצמו ובגופו בזה לא היה חידוש וגדלות שבודאי היה מקיים את ציווי השי"ת, אלא כאן בעקידת יצחק הרי שאברהם אבינו ע"ה היה צריך הקרבה ומסירות נפש גדולה עבור אדם אחר לבנו יצחק ומסירות נפש על חשבון של אחר זה כבר קשה מאוד, והוסיף כ"ק מרן אדמו"ר מקאפיטשניץ זצוק"ל איך גידענק אין וויען בשעת די צרות אז מיר האט מען געטען האט מיר נישט גיהארט איך האב

מקבל געווען, אבער ווען איך האב גיהערט אז דעם האט מען גינימען קיין דאכאו און דעם האט מען גינימען דא האב איך שוין נישט גיקענט אויס האלטיין. **בשם כ"ק מרן אדמו"ר מקאפיטשניץ שליט"א**

קח נא את בנך את יחידיך אשר אהבת את יצחק וגו' והעלהו שם לעולה וגו', שמעתי ממורי, את יצחק והעלהו לעולה, כי על ידי הצחוק והשמחה לשם שמים, מעלה כל ימי הצחוק של בחרות גם כן למעלה, והבן, וכן ויקח את שני נעריו עמו, רצה לומר להעלות השנים של נערות גם כן עמו, ודברי פי חכם חן.

בן פורת יוסף (וכ"ה בתולדות)

סיפור

בית החרושת הקטן שקק פעילות העבודה התנהלה בקצב מהיר במיוחד בקבוקי הזכוכית הכהים התמלאו במשקה מוגז ממותק המשיכו הלאה על פס הייצור הידני ונפקקו בפקק המיוחד להם ידיים זריזות ארזו את הבקבוקים בארגזי עץ והכינו אותם למשלוח מכאן יעשו הבקבוקים את דרכם אל חנויות המכולת ברחבי העיר ואף מחוצה לה.

מי מילדי ירושלים שלפני שבעים שנה לא הכיר את בית החרושת לייצור משקאות הגזוז? כפי שקראו לו באותם ימים ששכן בפאתי שכונת בית ישראל על גבול רחוב שמואל הנביא לא מעט ילדים אהבו לנסות להציץ ולהתגנב פנימה לראות מקרוב את הבקבוקים המתמלאים במשקה התוסס האהוב ואולי אפילו לקבל כוס משקה מוגז מידיו של בעל הבית.

בעליו של המפעל היה יהודי יקר ירא שמים מאיר פנים ומלבין שיניים לכל אדם ושמו ר' דוד סנדר זכרון לברכה מיקירי תושבי שכונת 'זכרון משה' ומבאי ביתם של צדיקי בית זוועהיל בירושלים עובדי המפעל אף הם היו ברובם יהודים יראי שמים ושומרי מצוות שעמלו קשה לפרנסתם.

כל ימות השנה שקק המפעל חיים אבל לקראת חגי חודש תשרי הגיעה העבודה במפעל לשיאה בתקופת החגים התרבו הלקוחות גם יהודים שבשבתות כתיקונם לא היה בידם להעלות על שולחנם בקבוקי משקה אף הם ביקשו לכבד את החג בכמה בקבוקים כאלו הביקוש למשקאות הוכפל ושולש והייצור גדל אף הוא בהתאם.

זה קרה באחד הימים בין כסה לעשור ימים בודדים לפני יום הכיפורים העבודה במפעל הייתה בשיאה איש מהעובדים לא הקדיש תשומת לב יתירה לדוור שנכנס בפתח המפעל בצעדים נמרצים.

מי כאן בעל הבית? שאל את אחד העובדים, שהצביע כמובן על ר' דוד יש לי כאן דואר רשום עבורך ניגש הדוור אל ר' דוד שניצב בטבורו של אולם העבודה בין המכונות הגדולות תחתום לי כאן בבקשה ר' דוד מיהר לתתם ולשחרר את הדוור לדרוכו מן הסתם עוד הזמנה דחופה של בקבוקי משקה ברגע האחרון הרבה לעצמו בסיפוק.

מבט חטוף על החותמת שהתנוססה על הדואר גרם ללבו להחסיר פעימה המכתב נשלח ממחלקת הבריאות הממשלתית השוכנת בניין המפורסם ברחוב יפו מול שוק מחנה יהודה המכתב היה קצר ולאקוני מר סנדר למשרדנו הוגשה תלונה על עכבר שנמצא בבקבוק שיוצר במפעלכם נא להתייבב בדחיפות לברור העניין.

רעד קל חלף בידיו של ר' דוד הוא צנח על כיסא מזדמן שעמד סמוך אליו מה קרה מיהר אליו שותפו בניהול המפעל ר' דוד התקשה לענות לו והושיט לעברו את המכתב ללא אומר, בן רגע השתרר שקט במפעל העובדים חשו כי דבר מה אירע התקבצו סביב שני המנהלים וביקשו לדעת במה מדובר.

מישהו התלונן נגדנו במחלקת הבריאות חשף שותפו של ר' דוד את תוכן המכתב באוזני העובדים הוא גילה לטענתו לא פחות ולא יותר מאשר עכבר קטן בקרקעית הבקבוק שרכש מאתנו רחש של דיבורים ולחישות התפשט חיש באוויר הדחוס עכבר בתוך בקבוק איך קרה דבר כזה איך יכול להיות.

המשמעות היא היסה המנהל את העובדים בקול רועם שרישיון העסק שלנו עלול להינטל מעמנו באופן מיידי מחלקת הבריאות לא תיתן למפעל בעל תנאים היגייניים ירודים כאלו להמשיך לייצר משקאות שקט השתרר כעת במפעל העובדים השפילו את עיניהם ארצה ועיכלו לאיטם את משמעות המצב.

כבוד המנהל התנדב אחד הפועלים לשמש פה לחבריו אתה הרי יודע היטב איזה עומס יש במפעל בימים האחרונים מפאת החגים הממשמיים ובאים נכון קרה מקרה אבל אי אפשר להאשים את העובדים בדבר כזה אנחנו בסך הכול רק בני אדם הוא צודק קרא ר' דוד רק העומס הגדול הוא שגרם לדבר להתרחש בימים כתיקונם לא היה קורה דבר כזה.

אני מציע שתיגש למחלקת הבריאות פנה ר' דוד לשותפו ותסביר להם את העניין כפשוטו.

אני? התפלא השותף שאני אלך הרי לך יש רבי שידוע כאיש פלא ובעל מופת לך אל רבך ספר לו את כל המעשה ועשה כאשר יורה לך יצא ר' דוד חיש מהמפעל כשפניו מועדות לבית רבו הרבי הקדוש רבי גדליה משה מזוועהיל ז"ע שהתגורר בסמוך בשיפולי שכונת בית ישראל.

בחדר קטן ופשוט בדירתו הצנועה המרוהטת בפשטות ישב האדמו"ר רבי גדליה משה ועיניו שקועות בספר הפתוח על שולחנו המחזה הזה שנגלה לעיניו של ר' דוד הפריח ממוחו באחת את כל העניין לשמו בא זמן מה עמד והביט בדמותו של הצדיק השקוע בעבודתו הקדושה כעבור כמה דקות הרגיש הרבי בנוכחותו הרים את עיניו מהספר וקיבל את פניו במאור פנים.

במילים קצרות שטח ר' דוד באוזני הרבי את התסבוכת הלא פשוטה לתוכה נקלע בדיוק בימים העמוסים ביותר בשנה בשיא העבודה והביקוש בדרך כלל בודקים אנו היטב כל בקבוק שיוצא מבית החרושת חזר ר' דוד שוב על דבריו באוזני הרבי כנראה שהפעם בגלל הלחץ הגדול ארעה תקלה כזו.

הרבי הקדוש רבי גדליה משה האזין לדבריו בדומייה עיניו מושפלות מטה בענווה ומצחו חרוש קמטים אין מה לדאוג זה קורה נשמעו פתאום המילים המרגיעות מפיו של הצדיק כעבור רגע קם הרבי ממקומו ניגש אל ארון הספרים בחדרו שלף מתוכו חומש בראשית והחל קורא מתוכו את פרשת וישלח פסוק אחר פסוק.

סגולה עתיקה זו שיסודה בהררי קודש ראה בפירוש הרמב"ן על התורה פרשת וישלח לג ט"ו שגורה הייתה בפיו של הצדיק מזוועה ללעיתים קרובות כאשר אי מי מבאי ביתו נקלע לצרה כלשהי היה הרבי מורה לו לקרוא את פרשת וישלח עד חמישי כסגולה בדוקה להינצל מכל צרה וצוקה.

הרבי עמד כבר לסיים את קריאתו לפתע נשמעו נקישות בדלת הייתה זו הרבנית הצדקנית ווגתו של הרבי שביקשה להיכנס לרגע לחדר כדי לקחת מתוכו פחית שמן שהייתה דרושה לה באותם ימים נמכר השמן בפחיות מתכת אטומות כדי למוזג את השמן היו נוקבים פיה קטנה בחלקה העליון של הפחית.

הרבי נטל לידיו את פחית השמן והחל לפתוח אותה כמו ידיו משום מה הפעם בשונה מן הרגיל פתח הרבי את פחית השמן עד תומה והסיר לגמרי את המכסה העליון כשנפתחה הפחית התגלה לעיני הנוכחים בחדר מחזה לא נעים כמה חרקים מתים שטו להם בנחת בתוך הנוזל הצהבהב.

הרי זה משמים צהבו פניו של הרבי רבי גדליה משה קח אתך את הפחית הזו לדיון שייערך לך במחלקת הבריאות קרא הרבי באוזני חסידו ר' דוד תראה להם כי גם במפעל שמן גדול ומבוסס בעל מכוונות יקרות ומשוכללות גם שם עלולים להימצא חרקים לא מעטים צפים בשמן לא כל שכן במפעל זעיר כשלך לך ואל תחשוש חזר הרבי אמור את דבריך ללא מורך ומורא. מהדרו של הרבי יצא ר' דוד מעודד ושליו דבריו של הצדיק הניחו את דעתו כליל.

כבר למחרת התייצב ר' דוד בלב שקט במחלקת הבריאות הממשלתית אחרי כמה דקות של המתנה הכריזו את שמו בקול הוא נכנס לחדר גבוה ומטופח בתוכו המתינו לו ארבעה פקידים חמורי סבר שנעצו בו מבטים מאשימים על השולחן ניצב לו בעליבותו בקבוק גזוז תוצרת 'סנדר' בקרקעיתו נח לו עכבר קטנטן מנוחת עולמים.

אחד הנוכחים בעל הבעה חמורה במיוחד התכבד לשמש בתפקיד ה'קטגור' נטל את רשות הדיבור והחל מצליף בו דברים כשוטים:

עכבר בתוך בקבוק משקה איפה נשמע כדבר הזה עוד לא נתקלנו בתופעה מבחילה כזו במשרד הבריאות מה אתה חושב לך מר סנדר שאתה חי במדינת עולם שלישי בלי פיקוח בלי בקרה אתה חי במדינה

מתקדמת ומפותחת הסחורה שאתה מייצר במפעל הקטן שלך משווקת לרבים מתושבי מדינת ישראל ואנחנו תפקידנו לדאוג להם.

הזמנים השתנו אנחנו לא ניתן לבעלי מפעלים פרימיטיביים ומזוהמים להרעיל את תושבי מדינת ישראל אנחנו נשליט את ההקפדה על ההיגיינה והבריאות ביד קשה דקות ארוכות נמשכה מסכת ההאשמות הנוקבת בסיומה נשלח ר' דוד מן החדר והתבקש לחכות בחוץ עד שתתקבל ההכרעה בעניינו המצב לא נראה מרנין בלשון המעטה.

אלמלי היה חדור אמונה כה איתנה בדברי רבו אין ספק שהדברים הקשים היו שוכרים את רוחו צרור ההאשמות שהוטח בו לא הותר מקום לספקות רבים מידי על פניו לא נותר לו אלא להיפרד מהמפעל ולתכנן את מכירתו לידיים אחרות אבל ר' דוד לא ייחס לכך חשיבות מרובה אם הרבי אמר שאין ממה לחשוש אפשר להיות סמוכים ובטוחים שכך אכן יהיה.

כמחצית השעה ישב על הספסל שקוע בהרהוריו מר סנדר שמע פתאום ר' דוד קול קורא בשמו הוא קם ממקומו וחזר שוב אל החדר בו נערך הדיון בעניינו כעבור רגע חש בשינוי שהתחולל בחדר האיש שהטיח בו את האשמות פנה אליו כעת בקול רך ומפויס תראה היום ערב יום כיפור בעוד יממה אחת יפרוש יום כיפור את כנפיו על עם ישראל כולו.

ביום כיפור מבקשים כולנו סליחה ומחילה מהקדוש ברוך הוא מסיבה זו סולחים גם אנחנו לך על התקלה שאירעה במפעלך אתה צודק זה יכול לקרות בכל מפעל אבל הזיהר מאוד שלא יישנה אצלך דבר כזה בפעם הבאה כבר לא נוכל להתעלם ולסלוח ברור ר' דוד הנהן בראשו המום עד עמקי נשמתו מהמהפך הדרמטי שחל בקטגור הניצב מולו.

איפה הבקבוק עם העכבר קרא הקטגור לאחד הפקידים שנכחו בחדר תנו לי את הבקבוק הזה אני רוצה לשמור אותו בארון הפרטי שלי למשמרת כדי שיעמוד לחובתו של הנאשם בפעם הבאה אם תהיה כזו, ככלות הכול קטגור נשאר קטגור.

הבקבוק נמסר לידיו של האיש הוא אחז בו בידו האחת ובידו השנייה ניסה לפתוח את מנעול הארון קול נפץ זכוכיות הרעיד לפתע את החדר והקפיץ את יושביו הבקבוק המפליל החליק פתאום מידיו של הקטגור נפל ארצה והתנפץ לרסיסים מתזו רסיסי גוזז מתוקים לכל עבר.

אנחת רווחה נפלטת מפיו של ר' דוד זהו סימן טוב קרא בחדווה בלתי מוסתרת לנוכח האשמה שהתבטלה כליל ברגליים קלילות אץ ר' דוד לביתו של רבו הצדיק מוועהיל לספר לו על השתלשלות העניינים המופתית שאירעה לו.

נו הרי אמרתי לך שלא יארע לך דבר הפטיר הרבי כלאחר יד בפשטות ובענווה כמו לא אירע כאן כל דבר יוצא דופן. **מפי בנו של בעל המעשה שליט"א**